

«Ղիսավորյալ» դասահականություն, եւ վերադարձը դեղի անցյալ աղահովված է

Համադասարանցիներ, միավորվե՛ք odnoklassniki.ru -ում եւ սկսե՛ք սովորել

- «Արցունք» ջան, ո՞նց ես:
- Մար ջան, ես որսեղից հայտնվեցի: Այլ ինչ հանդիպում: 26 արի անց... Մեք ես ի՞նչ, համար քո, կզանգեմ:

Սա հասկանալի է մի նամակագրությունից, որ տեղի է ունեցել <http://www.odnoklassniki.ru> կայքէջում: Այստեղ ինտերնետային օգտագործող կարող են վերադառնալ անցյալ դպրոցական եւ ուսանողական տարիներ: <http://www.odnoklassniki.ru>-ն որոնման այնպիսի համակարգ է, որ աղահովում է այնպիսի հանդիպումը իր կրթական ընկերների հետ, եթե գտնվել է իր դպրոցի վերստակ ջանքով եւ տեղադրվել իր մասին ինֆորմացիայով:

Երեւանի թիվ 155 դպրոցի 1990 թ. X դասարանի ժողովուրդագրություն

Վերադառնալ կայքէջից օգտվող եւ հիշյալ նամակագրությունը նախաձեռնող Մարինե 1982 թվականին է ավարտել դպրոցը: Նա դասում է, որ ինն ու իր դասընկերները 26 արի անց ազատեցին խոստովանել են միմյանց, որ ժամանակին անտարբեր չեն եղել իրար նկատմամբ, դարձապես «այն ժամանակվա մտերմությունը թույլ չէր տալիս» բացել վաղաճոցը: «Մեր դասարանի 22 աշակերտներից 6-7 հոգի կա այս արդյունքում: Մեկը Կանադայում ուղևորվել է, մյուսը՝ Ռուսաստանում... Այս հնարավորությունը դրական տարած է ներթափանցում, ընկնում են հիշողությունների գիրքը»: Ի տարբերություն դպրոցական տարիների, հիմա Մարինե գիտակ է, դա համար էլ իր նկարը չի դնի այդ կայքէջում: «Են ժամանակ զայն տեսնում էի, հիմա կոնֆլիկտ ունեմ»:

26-ամյա Մարինե ասացին անցյալ կայքէջ այցելեց նեոստեղծությունից: Ինչ, «Փորձում եմ կրթական ընկերներին ու ծանոթներին գտնել: Սայրը մի անհավատարմություն ունի»

աս են «անկախ»-ը, որ փորձում են այստեղ նոր ծանոթություններ կնքել, մինչդեռ սա ծանոթությունների կայքէջ է: Ցավալի է, որ ինչ-որ մեկ ինտերնետում այնպես էլ այս սայթում կան հոգեվան շեղումները մարդիկ, որոնց ուղղակի լուրջ է անցնել կամ «բոլոր» դնել: 42-ամյա Արմեն անկախորեն խոստովանում է, որ կայքէջը օգնեց իրեն մեկը մյուսի հետեւից գտնելու իր առաջին, երկրորդ, երրորդ տերերի եւ անգամ ուսանողական մեծերուն: Կայքէջից օգտվող 18 միլիոն մարդկանցից այս մեկն էլ ինչ կարող է վերականգնել եւ «ստայն» միայն նամակագրական կապերի մեջ է: «Ենդիմանե՛ք հակասական

են լինում, հաճելի դառնում են զայն, ասում է Արմենը, որը կայքէջը ունակվում է ուղիղ «դիսավորյալ» դասահականություն: «Այս կայքի շնորհիվ զգա այն տղային, որ դպրոցում սիրահարված եր ինձ: Սուր ու սարսիմակ զգացողություններ ապրեցի, ժամանակը հետ գնաց, «օվկիանոսից այն կողմ» սարսիմակությունը վերացավ, ու մեմ մեզ զգացի՞մ 8-րդ դասարանում՝ նույն երեխաներ, նույն զգացողություններն ու աղբյուրներ, նույն կայքի միջոցով մեր հարցերին է դասաստանում Գամակի: Ես ԱՄՆ-ում եմ աղյուս, եւ այս կայքէջը ուղղակի լավ ցվեք ու անակնկալ է ինձ համար: Բացի այդ, ա-

րդեն բարեկամներս եւ «չկրթ» ընկերակիցներս հետ այս կայքից են նամակագրություն դառնում: Նրանք իրենց ու ընտանիքի նկարներ են տեղադրում, սխալում ավելի իրական է թվում»: www.odnoklassniki.ru-ն առաջարկում է ոչ միայն դպրոցական եւ ուսանողական տարիների ընկերների որոնման համակարգ, այլեւ տարբեր նախասիրությունների տարբեր մարդկանց հավաքում: Տարբեր թեմատիկ հանրայնություն՝ ըստ քննարկման, ազգայնորեն, գաղափարախոսության, զուգահեռ նախասիրության եւ այլն: Վաղեմի մարդկանց դեռ չի որոնել իր համադասարանցիներին այս

համակարգով: Նա մտադրված է ոչ այնքան «կրթական» օգտվող, որքան այն «համազգայնացրած», որ տեսնում է ինտերնետում «անարգված» մեծադասարանցիները: Համակարգային մասնագետը կարծում է, որ փակ դեռ ինտերնետում նրան միացված համակարգից հայտնաբերված չեն, վերադառնալու դեպքում էլ լինի յուրահանցյալ հայտնաբերված այստեղից: Այստեղ 1000 այցելուից 10 էլ հայտնաբերվել են «փակում», դառնալով եւ վերադառնալով: Մինչ համադասարանցիները որոնում-գտնում եւ հրճվում են իրենց «գտնումներով» իրենց մանկության ու դասանկարից հարցեր տարիների վկանեով, իսկ համակարգային մասնագետները մտածում են, թե որսեղից զուրկ գտնել ինտերնետում հայտնաբերվելու համար: Մի խումբ համախոհներ երեսնում արդեն բացել են «Համադասարանցիներ» ակումբը, որն ամենայն հավանականությամբ շախմատով է աշխատելու՝ իրենց մանկության ընկերներին ու հարազատ միջավայր փնտրող մարդկանց գրայնի հավաքելու: Այստեղ են ասել՝ հալալ է: Ը՛ր որ եւ ճշմարտություն է ազնիվ, եւ կատարումը (հուսամ) հաջողված: Մանե Մամյանն այդ ակումբի հիմնադիրներից է: «Մեր նորարար ակումբը առաջին իսկ օրն ունեցավ մոտավորապես 30 այցելու: Թե որ համար են համադասարանցիներ եղել, կիմանամ մոտ մեկ ամսից, երբ այցելուները հարցաթերթիկ կլրացնեն ու այստեղ կզանց իրենց մանկության եւ ուսանողության տարիների ընկերների հետ կապերն անաղմուկելու», ասում է Մանե:

ՍՈՒՍՆԱՆ ՄԱՐԿԱՐԿՆԱՆ

Մամվել Ղարիբյան. գուցե Երեւանում ասվածային լեզո՞ւ ստեղծենք

Ես ծնողով Ախալցխայից եմ, դասում է Մամվելը: Երբ սովորում էի Ռուսոսկի համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետում, համաձայն էի հայտնվում անհամար վիճակում քեզի հայրենիքի համար: Դեռ քանակ անգամ կարծեցի, երբ որս ընկերներիցս մեկը հայրենիքի մի գիրք տուց զննելու հարցից, թե ինչի մասին է: Դասագիրք մարտի եւ սկսեցի իմնությունը գրադրել մայրենի լեզվի յուրացմամբ: Եվ փակեցի եւս հոգեւոր մարդ եմ, սկսեցի միաժամանակ ուսանալու մեր կրթի դասընթացը, հետո հուլիսից արեւելյան փիլիսոփայությանը, հոգեբանությանը, յուրաքանչյուր: Մամվել անտառային շեռտից արեւելյան լեզուներն ունեցա, բայց վերահասարակական հետաքրքրվեցի ինձ մի փակ անտառ արգելիցին կարդալ: Բայց ինչպե՞ս ինտերնետում հանձնեն առանց դասագրքերի, առանց կոնսուլտանտների: Փաստորեն հայտնվել էի մի իրավիճակում, երբ կարող էի ինֆորմացիա ստանալ սույլ չտղոթյալով, հենց լեզվով հիշողությանս վրա: Եվ այս խորին դասագրքի ստեղծելու ինձ մասնակցությունը երեւանցիներից, որը թույլ տալու էր գրեց ընթացիկ ինտերնետում հանձնել կոնսուլտանտները:

- Այսինքն, այն ժամանակ չէի դասարանցիներ գտնում: «Գուրու»:
- Ոչ, իհարկե, ամեն ինչ կամխորհուրդով որոնումների ընթացում: Ամենահավաստի ուղին դասարանցիներին էր, իսկ այդ նույն քննարկում լեզուներն արգելից մասնակցություն եւս: Ինչին են նրանք լեզուներն անտառային շեռտից: Ռուսագրքեր, նրանց մեջ խոսելու քաղաքական էր, զգացումների միջով: Յուրահանցյալ իր, յուրահանցյալ նորություն նրանք հի-

շում են ուղիղ իրենց երեսակայության ներքին աշխարհի մի կտոր: Այդ դիտարկումների հիման վրա էլ ես սկսեցի հիշողության զարգացման իմ մեթոդիկայի մշակումը:
- Անգլերենի եւ հայերենի մեր դասագրքերը ի՞նչ են ուղիղ նկարներով, դասերով, հուշումներով:
- Ամենագլխավորն այն է, որ զուգորդումները, հասկացումները երբ դառնում են ընդունակ լինել մեթոդիկայի զարգացման, իսկ զգացումները նրանք են հիշելու գործընթացին: Ես մարդկանց մեջ զարգացնում եմ ուսուցողական կենտրոնացնելու ունակություն, ապահովում եմ մասնավոր գործունեության ֆիզիոլոգիական, հոգեբանական ու ֆիզիկական թիվումը:
- Դու անմիջապես փակե՛ր քաղ կարող եմ հիշել:
- Երկու հազարից ավելի: Ես առաջին անգամ զինքս գրի եկողականը դառա, երբ միանգամից հիշեցի ինձ անտառային լեզուներից քաղաքական հազար քառ, թույլ տալով ընդամենը հաստատել վրա: Մյուս անգամ 1200 տարեկան քաղ վերահասարակային նույն հաջողականությամբ, որով դառնում կարողանալ էին, թեպետև կազմեց 32 քառ:

Կալանաբար զինքս գրի եկողականը անտառային են եւ նույնիսկ լեզուները: Անկախ դառնալ աստիճանից տղայից եմ, երբ վերաբերում եմ ինտերնետային ոլորտին: Սուվալացի մեր հայրենակցի Մամվել Ղարիբյանը կրկնակի անկողական է քառերի մատչելիս: Եվ ի՞նչ կա այստեղ ինտերնետի, կասե՛մ կասկածամիտները, քննարկումը նրան հիմնական հիշողությունը է մարզանք: Բայց քանի էլ հենց այն է, որ, ինչպես Մամվելը է խոստովանում, սովորական կյանքում ինչը սովորական մարդ է սովորական հիշողությամբ: Պարզապես մա երկարամյա ջանքերով ստեղծել է ինֆորմացիայի աղյուսակներ յուրացման ու մատչելիս ունակությունների զարգացման սեփական տեխնոլոգիա: Այդ մեթոդիկան ինձին զինքս գրեց, կրթի, միջակայի, ֆիզիկական աշխատանքի եզակի սիմբոլ է:

- Բայց չէ՞ որ կան մարդիկ, որոնք ընկալում են լեզուների նկատմամբ:
- Դա ոչ մի նշանակություն չունի: Չի ստացվում միայն, եթե չեն ուզում գրադրել դառնով (ասեմ, երբ մտորում երեխաներին դասարանում են համախոհ դասարանումներին): Բոլոր մնացած դեպքերում դրական աղյուսակն ապահովված է: Սկզբում ես ունկնդիրների ուղեղն եմ ներարկում քառեր, իսկ երբ քառայաբան ապահովված է, ներարկությունը հետո է յուրացվում: Ես երեսակային եմ, որ իմ դասընթացներին համախոհները դասարանի կից են ավելի փակ երեք հազար քառ:
- Ինչպե՞ս է տեսնում նկարագրվող դասընթացը:
- Տասնութ ժամ:
- Ձեր մեթոդը ուրիշները կիրառում են:
- Ոչ, իմ մեթոդի տեխնոլոգիական կողմը կազմում է ուսուցման 20 րոպե, մնացածը իմ խաղի մի աղյուսակ է, ես քաղաքական եմ մարդու ներաշխարհի եւ ներգործում նա վրա: Դա անհասկանալի ուսակ է, այդ դասարանով էլ ես աշակերտեցի չունեմ:
- Ինչը՞ դրոշմ ենք հրատարակելու հայոց լեզվի դասագիրք:
- Ես աղյուսակ եմ Սուվալայում եւ գալով ողի-

թի նսեմ, որ մուսկլայից ասե՛ք հայեր, հասկանալու այստեղ ընկալումներ, կամ վառ գիտեմ, կամ էլ առհասարակ չգիտեմ իրենց մայրենի լեզուն: Ես ի տես ուզում էի օգտակար լինել նրանց: Հասնել մեկնեցի երեսն իմ մեթոդիկայով դասագիրք ստեղծելու նպատակով եւ երեսնից ժեսակային համադասարանի հայոց լեզվի ամբիոնի մասնագետների հետ հանգամանորեն մտադրվեցի այդ հարցը: Ի վերջո հայտնի լեզվաբան, բանասիրական գիտությունների դոկտոր Ռուբեն Սահապետյանի հետ համատեղ հրատարակեցի դասագիրքը:
- Ես լսել եմ Հայաստանում «բարելոցյան» ռուս անցյալայինները մեր ֆանեասիկ գաղափարի մասին:
- «Շուն» չափից դուրս աղյուսակային հասկացություն է: Թույլ կամ փոքր-ինչ երեսակային: Հայերս թիքիկական ժողովուրդ եմ, եւ գտնում եմ, որ Նոյի տառանք «դասահար» չնսեց «Անտառ (նրան վրա» (մոտան է), եւ որ «Այն ժամանակ ողջ երկրը մեկ լեզուով, մեկ քառերով էր խոսում»: Ահա եւ դասարանցիներ «Հազար» մարդկանց, որոնք հրավիրվել են մարդիկ աշխարհի քոլոր ամբողջից եւ տարբեր լեզուների քառերի խաղաղ մեկ միջոցով փորձում են ստեղծել համատեղ աշխարհի լեզու: Այսինքն, առաջարկում եմ իրականացնել մի երեք, որը մասնագրված է քոլոր մանուկներով:
- Հիշվի ֆանեասիկ է: Եվ ինչո՞ւ այդ լեզուն կարբերիկ էստեթանոցից:
- Եստեթանոց ստեղծել եմ մարդիկ, իսկ սա ասվածային ծագում կունենա...
Տարբերություն վաղեմի ՌՈՒՍՆԱՆ ՀԱՅԳՐԱԿԱՆ ԵՎ ՄԱՐԿԱՐԿՆԱՆ

